

Interpres

Parmakkapı, İmam Sokak Ziya bey Han Kat 4

Tel. : 44 72 34

Beyoğlu

No.

-7 Subat 1967

Milliyet (İstanbul)

MÜZİK

İdil Biret - Cemal Reşit Rey

BÜLENT TARCAN

B U iki büyük sanatçımızın işbirliği ile düzenlenen konserler, İstanbul'un müzik ortamında her zaman ilgi ve heyecan uyandırır. Bunlardan unutamadığım birisi hayli önce icrâ ettikleri (Brahms'ın ikinci piano konçertosu)dur. 30 Ocak akşamı bu işbirliği daha da ileri gitti. İdil, Cemal Reşid'in piano ve orkestra için yazdığı (Bir İstanbul şarkısı üzerine varyasyonlar)ın yorumlayıcısı olarak sazının başına oturdu. Önce eserden söz edelim: Şüphesiz ki Cemal Reşid, kompozitörlerimiz içinde piyano yazısına en çok hâkim olanıdır. Yazdıkları güç, çetrefil, fakat daima verimlidir. Ancak virtüözların harcı olan bu kompozisyonlar, yalnız çok mâhir ellerde netice verir. Orkestratör olarak sayın Hocanın değerini ise aslâ inkâr edemeyiz. Bu alanda yazdıkları, modern literatürümüzde sayı bakımından galiba rekoru muhafaza ediyor. Coğunlukla üçlü büyük orkestrayı seven üstadın yorulmaz bir renk araştırmacısı olduğunda da şüphemiz kalmaz. Zengin, bol ve dolgun partiyonlarında bir (Cemal Reşid) rengi hemen göze çarpar (Kâtibim) şarkısı bu bakımdan üstada her çeşit saz kombinezonunu denemesini bol bol sağlamış. Özellikle Osmanlılık ve Eski İstanbul atmosferine yürekten bağlı Hoca bu eserde de, yeni ve eski İstanbul'a ait sezislerini dile getirirken, Blues ve Samba'dan Mehter müziğine kadar her çeşit havanın yerini bulmuş. Neticede renkli, eğlenceli, kıvrak ve mükellef bir partiyon yaratmış. Bu partiyonda stil fazla mütecanis değil. Bâzan Cemal'in kendisi, yine onun transformatöründen geçerek, Rachmaninoff, Gershwin, hattâ ve hattâ pek de sevmediği R. Strauss'ı hatırlatan cümlelere el uzatıyor. Ama neticede, halkı dakikalarca coşturan bir eser de yaratabiliyor. Hocamız ve çağdaş bir büyük artist olan Cemal Reşid'in partiyonu için daha fazla söz etmiyelim ve bizim de literatürümüze Dohmanyi, Rachmaninoff'un orkestralı piyano varyasyonları nevinden önemli bir eserin eklendiğini kıvançla bilelim. Tabiidir ki, kompozitörünün yönettiği bir eşlik, İdil'imizin piyanosu ile bir araya gelince gerçekten hepimizi coşturan bir müzik hâdisesi ile sürüklendik. İdil'in çağdaş eserleri müzikal bir oyuncağa çeviren inanılmaz teknik kudreti, onu sadece bizde değil belki de dünyada bu eserin 1 numaralı yorumlayıcısı yapmıştır sanırım.